

**Uchwała w sprawie nadania dr Małgorzacie Starzomskiej-Romanowskiej
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie
psychologia, podjęta przez komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia
postępowania habilitacyjnego**

Postępowanie w sprawie nadania dr Małgorzacie Starzomskiej-Romanowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia prowadzone było zgodnie z przepisami ujętymi w:

- ❑ *Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. Poz. 1668);
- ❑ *Ustawie z dnia 30 sierpnia 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. Poz. 1669);
- ❑ *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych* (Dz. U. poz. 1818);
- ❑ *Komunikacie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 lutego 2021 r. Załącznik: Wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów;*
- ❑ *Uchwale nr 200/2019 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 23 października 2019 r. w sprawie sposobu postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.*

Komisja powołana została w trybie przedstawionym w przywołanych powyżej ustawach i uchwale Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W jej skład wchodziły następujące osoby:

- prof. dr hab. Bogdan Zawadzki (Uniwersytet Warszawski) – przewodniczący,
- dr hab. Marek Nieznański, prof. uczelni (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) – sekretarz,
- prof. dr hab. Jan Czesław Czabała (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) – recenzent,
- dr hab. Bernadetta Izydorczyk, prof. uczelni (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) – recenzent,
- prof. dr hab. Stanisław Kowalik (Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu) – recenzent,
- dr hab. Małgorzata Lipowska, prof. uczelni (Uniwersytet Gdański) – recenzent,
- dr hab. Magdalena Żemojtel-Piotrowska, prof. uczelni (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) – członek Komisji.

Komisja habilitacyjna wzięła pod uwagę:

I. Spełnienie wymogów ustawowych:

1. Posiadanie doktoratu z określonej dziedziny;
2. Osiągnięcie naukowe;
3. Aktywność naukową.

II. Omówiła także:

Osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne.

Podstawą sformułowanych przez komisję ocen w.w. dokonań wymienionych były:

- ✓ osiągnięcie naukowe Habilitantki, którym jest monografia: *Tendencyjność uwagi u kobiet z zaburzeniami odżywiania*. Warszawa: Wydawnictwo Liberi Libri (rok wyd. 2019, ss. 416) [liczba punktów MNiSW (2019): 80];
- ✓ zestawiony przez Habilitantkę wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej;
- ✓ sporządzony przez Habilitantkę autoreferat;
- ✓ sporządzone przez Recenzentów oceny osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych Habilitantki.

Posiedzenie komisji odbyło się dnia 18 czerwca 2021 r. – zdalnie, za pomocą środków elektronicznych (platformy Google Meet). Habilitantka i Sekretarz uczestniczyli w posiedzeniu z terenu UKSW. Obecni byli wszyscy członkowie komisji. Habilitantka nie wniosowała o kolokwium publiczne (co określa Uchwała Senatu UKSW).

Posiedzenie komisji przebiegało w dwóch fazach.

W pierwszej fazie [kolokwium habilitacyjne] komisja poprosiła Habilitantkę, aby przedstawiła swoje osiągnięcie habilitacyjne, zaś później członkowie komisji zadawali pytania, na które Habilitantka udzieliła odpowiedzi. Ta faza postępowania została przez sekretarza komisji zaprotokołowana.

Druga faza postępowania komisji nie była dostępna Habilitantce. Była jednak poinformowana przez przewodniczącego, że po zakończeniu pracy komisji uzyska informację o wynikach głosowania nad uchwałą.

W drugiej fazie postępowania komisja dokonała: (a) szczegółowej oceny osiągnięcia naukowego oraz dodatkowego dorobku Habilitantki (b) omówiła Jej dorobek organizacyjny, dydaktyczny i związany z popularyzacją nauki, a następnie podjęła uchwałę w przedmiocie wystąpienia do Rady Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie o nadanie Habilitantce stopnia naukowego doktora habilitowanego. Ta faza postępowania również została przez sekretarza komisji zaprotokołowana.

UCHWAŁA

Biorąc pod uwagę przedstawiony przez Habilitantkę autoreferat, osiągnięcia naukowe oraz przedstawione przez Recenzentów opinie, a także przeprowadzoną dyskusję, komisja podjęła uchwałę o wystąpieniu do Rady Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie o nadanie dr Małgorzacie Starzomskiej-Romanowskiej stopnia naukowego:

doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia.

Uchwała zapadła stosunkiem głosów: 6 - TAK, 0 - NIE, 1 - WSTRZYMUJĄCY SIĘ (w trybie większości zwykłej: 6:0).

Głosowanie miało charakter jawny. Habilitantka nie wniosowała o przeprowadzenie głosowania w trybie tajnym. Podjęta przez komisję habilitacyjną uchwała ma dla Rady Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie status opinii.

UZASADNIENIE

Sylwetka zawodowa Habilitantki

Doktor Małgorzata Starzomska-Romanowska ukończyła studia wyższe na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego w 1993r. ze specjalnością nauczycielską. Stopień doktora uzyskała na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego w 2001r. na podstawie rozprawy „*Zaburzenia poczucia tożsamości i doświadczenia skryptowe w anorexia nervosa i bulimia nervosa*”, przygotowanej pod kierunkiem Profesor dr hab. Lidii Grzesiuk. Po doktoracie została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Akademii Pedagogiki Specjalnej, a od 2011r. także na stanowisku adiunkta w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Zainteresowania naukowe Habilitantki - począwszy od okresu doktoratu do chwili obecnej - dotyczą zasadniczo problematyki zaburzeń odżywiania (dotyczy jej większość opublikowanych prac Habilitantki).

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe Habilitantki to monografia *Tendencyjność uwagi u kobiet z zaburzeniami odżywiania*. Warszawa: Wydawnictwo Liberi Libri (rok wyd. 2019, ss. 416). Osiągnięcie naukowe uzyskało cztery oceny pozytywne, wystawione przez Recenzentów, których kompetencje naukowe odpowiadają kryteriom, o których mówi art. 221 ust. 4 *ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Oceny recenzentów

Prof. dr hab. Czesław Czabała

Celem badań była temporalna charakterystyka tendencyjności uwagi u osób z zaburzeniami odżywiania w dwóch grupach osób - z zaburzeniami jadłowstrętu psychicznego i zaburzeniami żarłoczości psychicznej. Założono, że wyniki tych badań pomogą opracować komputerowy trening poznawczy mający na celu zmniejszenie tendencyjności uwagi dla bodźców związanych z zaburzeniami odżywiania. [...] Po bardzo dokładnej prezentacji najważniejszych wyników badań naukowych (głównie prowadzonych z odwołaniem się do założeń podejścia poznawczego) wyjaśniających związek struktur poznawczych z zaburzeniami odżywiania, Autorka skupia się na badaniach dotyczących uwagi i tendencyjności uwagi. Przedstawia metody badania tendencyjności uwagi, koncentrując się na zadaniach „dot-probe”, których techniczne zastosowania opisuje szczegółowo. Pod koniec tej części monografii Autorka podsumowuje, że wyniki badań dotyczące tendencyjności uwagi u osób ograniczających ilość spożywanego jedzenia są ze sobą sprzeczne i podobnie jest w przypadku wyników badań u osób z nadwagą czy otyłością. We wstępie do opisu własnych badań, Autorka podkreśla różnorodność dotychczasowych sposobów wyjaśniania powstawania zaburzeń odżywiania, a także różnorodność danych empirycznych. Nie uzasadnia jakie miejsce w tej różnorodności zajmują Jej własne badania. Píše, że chce się skoncentrować na jednym z błędów w przetwarzaniu informacji, na tendencyjności uwagi (por. s. 255), uzasadniając jedynie, że są to badania często podejmowane i ciekawe. Píše: „kluczowym celem badań omawianych w niniejszej pracy było zbadanie „jak myślą” osoby cierpiące na zaburzenia odżywiania, czyli jak funkcjonuje uwaga tych osób” (s. 256). A konkretniej, „charakterystyka tendencyjności uwagi....(jej trzech komponentów: czujności – ukierunkowania uwagi na bodźce, unikania bodźców, oraz trudności w odangażowaniu od bodźców” (s. 256). Wspominane tutaj bodźce to bodźce związane

z zaburzeniami odżywiania, czyli fotografie z jedzeniem, wagą ciała, kształtem ciała i inne. Był także cel praktyczny badań, czyli opracowanie propozycji komputerowego treningu poznawczego, jako metody do zmniejszenia tendencyjności uwagi dla bodźców związanych z zaburzeniami odżywiania. [...] Nie jest łatwo zidentyfikować odniesienie własnych badań do wyników badań innych autorów, które zostały wcześniej bardzo starannie przedstawione. Píše, że „postawiła sobie za cel weryfikację wyżej wymienionych poznawczych i poznawczo-behawioralnych teorii zaburzeń odżywiania, zwłaszcza...oparte na schematach przetwarzania informacji” (s.356). To mało precyzyjne sformułowanie celu. W Jej badaniach były to pomiary, autorskim narzędziem do mierzenia tendencyjności uwagi w wymiarach: czujności uwagi, trudności z odangażowaniem uwagi i unikania uwagi. Uzyskano wyniki od 156 osób, podzielonych na trzy grupy, dwie kliniczne i jedną - osoby bez zaburzeń odżywiania. Badania trwały trzy lata, a osoby z zaburzeniami odżywiania były rekrutowane z ośrodków terapeutycznych. [...] Weryfikując cztery hipotezy przedstawia bardzo wiele szczegółowych danych porównawczych, wynikających z treści hipotez. Autorka przedstawia konkretne wyniki uzyskane w zastosowanych porównaniach. A jest ich bardzo wiele. Po przedstawieniu wszystkich wyników, w części „Dyskusja wyników” Autorka podsumowuje uzyskane dane w procesie weryfikacji swoich czterech hipotez i stara się interpretować. Nie za wiele jest w tej dyskusji odniesień do celu sformułowanego jako weryfikowanie poznawczych i poznawczo-behawioralnych teorii. Lektura części monografii dotyczącej prezentacji wyników własnych badań nie jest łatwa. Dużo wskaźników, dużo tabel, techniczny opis uzyskanych zależności. Pewnie dla ekspertów zajmujących się tendencyjnością uwagi, prezentowane analizy będą ciekawą lekturą specjalistyczną. Klinicyście jest znacznie trudniej zrozumieć te analizy. Dopiero we „Wnioskach” Autorka dyskutuje o znaczeniu swoich badań, zwracając uwagę na użyteczność wyników dla formułowania zadań terapeutycznych, a nawet opracowania specjalnego komputerowego programu treningu poznawczego, opartego na procedurze „dot-probe”. Dalej píše, że mogą one być użyteczne dla sposobów zapobiegania zaburzeniom odżywiania się. [...] Ogromny wysiłek przeprowadzenia takich badań, osadzenie teoretyczne własnych badań, oryginalność głównego narzędzia pomiaru tendencyjności uwagi, staranne analizy statystyczne to są zalety tej monografii i zapewne wyniki wzbudzą zainteresowanie badaczy zajmujących się tą problematyką jak zostaną opublikowane w międzynarodowych czasopiśmie. Wydaje się także wyniki uzyskane w tych badaniach mogą być użyteczne dla tworzenia programów profilaktyki i terapii tych zaburzeń. [...] Monografia „Tendencyjność uwagi u kobiet z zaburzeniami odżywiania” pokazuje, że dr Starzomska-Romanowska jest wysokiej klasy ekspertem w zakresie psychologicznych charakterystyk osób z zaburzeniami odżywiania. Doskonale zna dotychczasowe teorie i wyniki badań. Jest także świadoma potrzeby dalszych badań w tym zakresie. Jej własne badania są bardzo oryginalne w zakresie metodologii. Wyniki z pewnością zainteresują badaczy zajmujących się taką problematyką, a już zaczęły być publikowane w wydawnictwach międzynarodowych. [...] W mojej ocenie monografia, zaprezentowana jako osiągnięcie główne spełnia warunki stawiane osiągnięciu naukowemu będącemu podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Dr hab. Bernadetta Izydorczyk

Habilitantka w teoretycznych i empirycznych rozważaniach skupiła się na problematyce tendencyjności uwagi u kobiet chorujących na zaburzenia odżywiania. Po dokonaniu całościowej analizy i poddaniu refleksji zawartych w monografii treści teoretycznych, problematyki i metodologii badań oraz wyników wraz z dyskusją i

wnioskami, oceniam monografię pozytywnie i jednocześnie doceniam aplikacyjną (kliniczną) oraz teoretyczną wartość poruszanego w niej tematu. Zagadnienia dotyczące naukowego pomiaru tendencyjności uwagi oraz poznawczych uwarunkowań specyfiki obrazu ciała u osób doświadczających zaburzeń odżywiania to obszar badawczy budzący nadal wśród badaczy i teoretyków wiele niejasności, wymagający stale empirycznej weryfikacji na kolejnych populacjach chorych, aby interdyscyplinarne leczenie zaburzeń odżywiania (w tym psychoterapia i pomoc psychologiczna) było oparte na naukowych dowodach (*evidence-based practice – EBP*). [...] Autorka pracy podejmując zadanie empirycznego (eksperymentalnego) pomiaru procesów uwagi połączyła w sposób etyczny i merytoryczny procedurę prowadzenia naukowego badania w grupie klinicznej kobiet chorujących na specyficzne zaburzenia odżywiania: anoreksję i bulimię psychiczną. Habilitantka w przedstawianych badaniach uwzględniła poza pokaźną liczbowo grupą kliniczną również grupę kontrolną, co podkreśla metodologiczną poprawność zastosowanej procedury badawczej. Monografię cechuje układ typowy dla prac empirycznych. Składa się ona z 5 rozdziałów podzielonych na dwie części. Dwa pierwsze rozdziały znalazły się w części teoretycznej monografii natomiast trzy kolejne (rozdział 3-5) w części empirycznej. Autorka przedstawiła także treści części empirycznej w obszerny, spójny i klarowny sposób. W omawianej pracy podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, jak oparte na schematach przetwarzanie związanych z jedzeniem, kształtem i wagą ciała informacji u osób z zaburzeniami odżywiania wpływa na występującą u nich tendencyjność uwagi w zakresie informacji dotyczących kształtu ciała i jedzenia. [...] W pierwszej części pracy, Autorka ukazała podstawy teoretyczne niezbędne do konstrukcji modelu badawczego, w szczegółowy sposób przedstawiła także teoretyczne podłoże postawionych hipotez badawczych. Natomiast w części drugiej, Autorka przedstawiła problematykę metodologii badania, weryfikację postawionych hipotez badawczych, wyniki badania wraz z dyskusją i wnioskami. Struktura poszczególnych rozdziałów jest moim zdaniem przemyślana i spójna, wskazując w logiczny sposób teoretyczne podłoże prezentowanych eksperymentalnych badań w części empirycznej monografii. Prezentację poszczególnych rozdziałów poprzedza wprowadzenie, w którym Autorka dokonuje krótkiej i ogólnej charakterystyki celów pracy oraz uzasadnienia teoretycznej i aplikacyjnej wartości przeprowadzonego badania własnego. Rozdział pierwszy przedstawia szerokie spektrum treści opisujących psychologiczno-medyczne aspekty zaburzeń odżywiania oraz ich kryteria diagnostyczne (wg. klasyfikacji medycznych DSM 5 i ICD10), epidemiologię, uwarunkowania i biologiczno-psychologiczne konsekwencje wraz z kierunkami leczenia zaburzeń odżywiania. W treściach rozdziału pierwszego Autorka wskazuje na wieloczynnikowe biologiczne (neurobiologiczne, dietetyczne, hormonalne, dietetyczne), psychologiczne i socjokulturowe uwarunkowania zaburzeń odżywiania. Ponadto, w rozdziale pierwszym Autorka monografii przybliży tematykę zaprzeczania chorobie i fenomenu egosyntoniczności w anoreksji psychicznej, wskazuje na znaczenie w tych zaburzeniach postawy wobec kształtu ciała, wagi ciała i jedzenia. Na zakończenie rozdziału pierwszego Autorka odnosi się również do problematyki specyfiki kompleksowego leczenia osób z jadłowstrętem psychicznym, a w nim wskazuje także na nowatorskie kierunki terapii psychologicznych, między innymi na trening modyfikacji tendencyjności uwagi. Jako badacz tego obszaru wiedzy, jednocześnie jako specjalista psychologii klinicznej oraz psychoterapeuta chciałam podkreślić, że Habilitantka podjęła się trudnego zadania, naukowego uzasadnienia znaczenia tendencyjności uwagi w procesie leczenia oraz psychologicznego diagnozowania kobiet chorujących na zaburzenia odżywiania. Podejmując się tego

zadania, Autorka skonstruowała dzieło, które jest ciekawe i świadczące o dobrym naukowym, metodologicznym warsztacie badacza, ale nie uniknęła w mojej opinii potknięć w opisie i prezentacji treści w poszczególnych rozdziałach monografii. Nadmieniam, że mimo wskazanych poniżej uwag, oceniam dzieło pozytywnie jako ciekawe źródło naukowej wiedzy dotyczącej tendencyjności uwagi w zaburzeniach odżywiania. [...] Jako uwagi krytyczne Recenzentka wskazuje po pierwsze, na podręcznikowy charakter wiedzy zaprezentowanej w monografii, z mniejszym akcentem na opis niż selekcję zgodnie z naukowym tematem pracy. [...] Po drugie, przedstawiając uwarunkowania psychologiczne, Autorka nawiązuje do badań opisujących psychoanalityczne, systemowe, egzystencjalne i poznawcze podejście w rozumieniu uwarunkowań zaburzeń odżywiania, cytując literaturę, którą wymagałby wzbogacenia o nowsze publikacje (zwłaszcza te z okresu po 2000 roku). Dotyczy to zwłaszcza obszaru zaburzeń odżywiania wyjaśnianych w ramach różnych paradygmatów psychologicznych (poza podejściem poznawczym). [...] Po trzecie, wśród ważnych czynników różnicujących anoreksję z bulimią, Autorka przedstawia dominujący w rozwoju jadłowstrętu psychicznego mechanizm egosyntoniczności – potrzebny byłby pogłębiony naukowy dyskurs, w oparciu o współczesną literaturę psychologii i psychiatrii klinicznej, fenomenowi egosyntonicznego/egodystonicznego doświadczania objawu chorobowego w anoreksji i bulimii psychicznej. Po czwarte, Recenzentka wskazuje na problemy terminologiczne: definicji obrazu ciała i postawy wobec ciała. Po piąte, wysoko oceniając procedurę przygotowania badań ze wskazaniem na naukową, ale też i kliniczną wartość pracy oraz doceniając trud Autorki monografii w gromadzeniu materiału badawczego na trudno dostępnej populacji, Recenzentka zastanawia się dlaczego Autorka zawężyła problematykę dotyczącą tendencyjności uwagi do populacji kobiecej, nie wspominając populacji mężczyzn, chorujących na zaburzenia odżywiania. Po szóste, analizując opis procedury doboru grupy badanych Recenzentka wskazuje na niejasność i niespójność z wymogami naukowymi szczegółowych kryteriów włączenia i wykluczenia z próby badanych. [...] W podsumowaniu Recenzentka stwierdza, że Autorka przedstawiła poprawną pod względem metodologicznym naukową pracę, ale trudno jest uznać, iż zmienia ona w sposób szczególny i zasadniczy naukową perspektywę rozumienia psychopatologii zaburzeń odżywiania i ich leczenia. Jednak dokonując całościowej oceny treści monografii, przedstawionej jako główne osiągnięcie naukowe, uważa, że jest to dzieło skoncentrowane na ważnym temacie badawczym o zachowanej wartości naukowej, a przedstawione w nim badania w znacznej mierze podążają śladami wcześniejszych analiz empirycznych, przeprowadzonych przez innych badaczy. Niemniej jednak wyniki badania Autorki, nawet jeśli odnoszą się do swoistej repliki wcześniejszych innych badań tematyki procesów poznawczych i uwagi, to jednak przyczyniają się do rozwoju wciąż niezbyt bogatej wiedzy na temat psychologicznych uwarunkowań zaburzeń odżywiania. W konkluzji Recenzentka stwierdza zatem, że - po zapoznaniu się z całością monografii autorstwa dr Małgorzaty Starzomskiej, wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe, po dokonaniu oceny jej treści wraz z poczynionymi uwagami - stanowi ona znaczny wkład w rozwój psychologii.

Prof. dr hab. Stanisław Kowalik

Cel własnych badań opiera habilitantka na czterech konstatacjach. Po pierwsze zwraca uwagę, że teoretyczne modele psychologiczne wyjaśniające zaburzenia odżywiania, często odwołują się do niewłaściwego przetwarzania informacji uwarunkowanych posiadaniem specyficznych schematów poznawczych. Po drugie uważa, że terapia osób z zaburzeniami odżywiania nie cechuje się wystarczającą

skutecznością, co może wynikać z nieadekwatności modeli teoretycznych na jakich oparta jest pomoc psychologiczna. [...] Po trzecie, habilitantka uznaje, że przede wszystkim należy weryfikować model teoretyczny błędnie działających schematów poznawczych poprzez badania empiryczne – czyli należy wykazać, że ich funkcjonowanie jest inne u osób zdrowych i osób z zaburzeniami odżywiania. Przy czym podkreśla, że zmiany w schematach – od normy do zaburzenia funkcjonowania - mają charakter ilościowy (pewien stopień nasilenia dysfunkcji schematów występuje już w grupach subklinicznych). Po czwarte, habilitantka w szczególny sposób eksponuje jedną, temporalną cechę przetwarzania informacji – szybkość reagowania na bodźce uwarunkowaną posiadanymi schematami poznawczymi, co nazywa tendencyjnością uwagi. W przypadku osób z zaburzeniami odżywiania tendencyjność uwagi odnosi się do bodźców znaczeniowo związanych z odżywianiem i jego konsekwencjami.[...] Struktura myślenia habilitantki jest logiczna i poprawna, czyli właściwie rekonstruuje w swoich konstatacjach sytuację, jaka panuje obecnie w tym dziale psychologii, który w ostatnim dziesięcioleciu rozwija się z niezwykłą dynamiką, co znalazło swój wyraz w wyodrębnieniu się subdyscypliny nazwanej psychologią odżywiania. Każda z wyżej wymienionych tez została poparta w monografii solidną analizą poglądów innych badaczy problemu. Chciałbym podkreślić, że w przeglądzie literatury habilitantka nie ograniczyła się tylko do bliskich jej myślowo-formacyjnie poglądów psychologów poznawczych, ale uwzględniła także poglądy psychoanalityków, zwolenników psychologii systemowej, egzystencjalnej, ewolucyjnej, teorii Ja. Co więcej, odniosła się też do biologicznych i socjokulturowych propozycji rozpatrywania problemu zaburzeń odżywiania. [...] Przede wszystkim jednak monografię rozpoczyna dr M. Starzomska-Romanowska od omówienia definicji i klasyfikacji obiektu swoich zainteresowań. [...] Muszę podkreślić, że solidność z jaką opisała ogromne zróżnicowanie interesujących ją dysfunkcji i omówiła poglądy na temat genezy i konsekwencji interesującego ją problemu klinicznego jest dla mnie imponująca. Czuje się po prostu, czytając pierwsze rozdziały monografii dr M. Starzomskiej-Romanowskiej, że w tej dziedzinie psychologii jest ona wielką erudytką, czyli ma bazę do formułowania wiarygodnych opinii na temat stanu badań psychologicznych nad zaburzeniami odżywiania. [...] Za ważną część monografii habilitacyjnej uznaję także jej fragment poświęcony leczeniu zaburzeń odżywiania. Z pewnością trafnie rekonstruuje autorka ofertę pomocy psychologicznej dla osób cierpiących na zaburzenia odżywiania, pisząc o terapii behawioralno-poznawczej, poznawczej, systemowej, dynamicznej, neurostymulacji, rehabilitacji, farmakoterapii. [...] Za mało trafny uznaję jednak sposób charakteryzowania poszczególnych form terapii. [...] W każdym razie po dobrze omówionych wszelkich zawiłościach związanych z psychologicznymi zaburzeniami odżywiania i ich terapią, habilitantka mogła przystąpić do wyklarowania własnego problemu badawczego – pokazania dlaczego formułuje go tak, a nie inaczej w stosunku do innych propozycji teoretycznych. [...] Moim zdaniem nie potrafiła wydobyć ze zgromadzonej wiedzy na ten temat rzeczy istotnych dla jej projektu badawczego i dlatego napisała tu o zbyt wielu sprawach: definicjach i funkcjach uwagi, teoriach uwagi i działaniu uwagi opartej na schematach poznawczych, będących strukturalizacją posiadanej wiedzy. [...] Pierwsza z hipotez dotyczyła różnic w czasach reakcji pacjentek z zaburzeniami odżywiania na bodźce (nazwane sondami) pojawiające się po bodźcach związanych z odżywianiem i po bodźcach kontrolnych. Łatwo można zauważyć, że w tej hipotezie nie pojawiły się zmienne – zostały one zastąpione wskaźnikami zmiennych. Druga hipoteza ma już charakter teoretyczny, gdyż dotyczy różnic w tendencyjności uwagi (w kilku jej wymiarach) u

osób zdrowych i osób z zaburzeniami odżywiania. Uszczegółowienie tej hipotezy w postaci ukazania jednokierunkowych zależności świadczy, że cały problem został dobrze przemyślany a wcześniejsze analizy teoretyczne przydały się w przygotowaniu projektu badań. Trzecia hipoteza jest dla mnie słabo uzasadniona i częściowo niejasna. Mowa jest w niej o różnicach w tendencyjności uwagi w dwóch grupach kobiet zdrowych: a) z subkliniczną postacią zaburzeń odżywiania i b) bez jakichkolwiek zaburzeń. Autorka badań nie wspomina o tym rozróżnieniu w opisie osób badanych i dopiero prezentacja wyników badań uświadamia o co może chodzić w związku z tą hipotezą. Czwarta hipoteza także odbiega od poprawności sformułowania. Mowa jest w niej co prawda o zmiennej jaką jest tendencyjność uwagi, ale zamiast drugiej zmiennej pojawia się dziwne określenie: „psychopatologia zaburzeń odżywiania (wyniki uzyskiwane na siedmiu podskalach kwestionariusza EDI”. [...] Metodę badań oceniam bardzo pozytywnie. Przede wszystkim gratuluję przygotowania świetnych badań eksperymentalnych. Były one pracochłonne, ale w końcu habilitantka wykonała coś co odbiega od psychologicznej sztampy, polegającej na korelowaniu ze sobą poglądów osób badanych mierzonych wieloma skalami kwestionariuszowymi. Zastosowany w badaniach eksperyment umożliwił pomiar dwóch odmiennych realności psychologicznych. [...] Najciekawsza jednak jest metoda eksperymentalna służąca do pomiaru tendencyjności uwagi. Doceniam zaangażowanie habilitantki w jej przygotowanie. Zadania „dot-probe” pozwoliły jej uzyskać ciekawe wyniki odnoszące się do różnic w funkcjonowaniu uwagi w wyróżnionych grupach osób badanych. Doceniam zastosowany sposób pomiaru tendencyjności uwagi określanej w stosunku do ekspozycji bodźców „żywnościowych” i neutralnych, zróżnicowania czasu ekspozycji, zawartości treściowej na wymiarze emocjonalności-obojętności. [...] Wyniki badań zostały przedstawione w sposób bardzo skondensowany, a więc także trudny do przyswojenia. Nie będę szczegółowo omawiał rezultatów tego badania. Podkreślę jednak, że porównania trzech grup osób badanych pod względem cech socjodemograficznych i wybranych właściwości psychicznych wykazało istotne zróżnicowanie między osobami z jadłowstrętem, żarłocznością i zdrowymi. Jest ono zdecydowanie większe od różnic międzygrupowych w zakresie tendencyjności uwagi. Tutaj tylko w kilku wypadkach wyniki obliczeń statystycznych potwierdziły przewidywania teoretyczne habilitantki. [...] W każdym razie dr M. Starzomska-Romanowska musiała solidnie przemyśleć rezultaty swoich badań w sytuacji, gdy jednak wiele z nich nie potwierdziły jej przekonania, że tendencyjność uwagi różnicuje jednoznacznie kobiety z zaburzeniami odżywiania i kobiety bez tych zaburzeń. [...] Ogólnie powiem, że robi ona to samo, co zrobiłby pewnie każdy inny badacz na jej miejscu – dąży do wykazania, że jednak tendencyjność uwagi odgrywa jednak zasadniczą rolę w regulacji anormalnych zachowań żywieniowych. W swoich analizach interpretacyjnych nie dopuszcza możliwości wyjścia poza założony model teoretyczny. [...] W dalszej części Recenzent formułuje kilka uwag polemicznych, stwierdzając, że odnoszą się one tylko do końcowych fragmentów monografii (dyskusji i wniosków). W konkluzji Recenzent stwierdza, że monografia habilitacyjna prezentuje bardzo wysoki poziom. Mimo kilku uchybień (szczególnie dotyczących sformułowania hipotez i interpretacji wyników badań), zaświadcza ona, że dr M. Starzomska-Romanowska jest znakomitą specjalistką w zakresie psychologii zaburzeń odżywiania. Książka ta również wskazuje na jej bardzo dobre przygotowanie do prowadzenia badań empirycznych. W powyższej monografii poprawnie rozwiązała ona trudny problem badawczy. Z dużą konsekwencją starała się wykazać, że osoby cierpiące na zaburzenia odżywiania mają uszkodzone mechanizmy uwagi. Zaznacza, że nie został osobiście

przekonany, że tak jest w rzeczywistości, ale docenia przede wszystkim znakomity eksperyment opracowany przez habilitantkę, jak również docenia determinację z jaką broni ona własnych poglądów naukowych.

Dr hab. Małgorzata Lipowska

Osiowym celem recenzowanej pracy jest „weryfikacja adekwatności ... poznawczych i poznawczo-behawioralnych teorii zaburzeń odżywiania, zwłaszcza pod względem tego, jak charakteryzują one oparte na schematach przetwarzanie informacji przez osoby z tymi zaburzeniami”. Wybór tematu pracy jest niezmiernie ważki, ale i nowatorski. Zaburzenia odżywiania uznawane są w ostatnich latach za jedno z dynamicznej rozprzestrzeniających się w społeczeństwie, i to w znacznie poszerzonym spektrum ontogenetycznym. Analiza problemu klinicznego z perspektywy schematów przetwarzania informacji weryfikowanej eksperymentalnie to bardzo twórcze i autorskie podejście. [...] Monografia ma klasyczny układ cechujący prace empiryczne; składa się ona z pięciu rozdziałów, z których dwa pierwsze mają charakter rozważań teoretycznych, a pozostałe można określić jako część empiryczną. [...] Część teoretyczna jest bardzo rozbudowana i wyraźnie przeważa objętościowo nad empiryczną - w obu rozdziałach teoretycznych szczegółowo omówione zostały zagadnienia dotyczące tematyki rozprawy. Cała ta część nosi cechy podręcznika, przedstawione treści dotyczą bardzo szerokiego spektrum zagadnień, a w ich doborze brakuje moim zdaniem selektywności. [...] Z drugiej strony zabrakło rozważań terminologicznych, czego efektem jest stosowanie w pracy dość swobodnie takich terminów jak „ja cielesne”, „postawy wobec kształtu ciała”, „obraz ciała”, które wywodzą się innych modeli teoretycznych, a Habilitantka utożsamia się z podejściem poznawczo-behawioralnym. Brak precyzji terminologicznej zauważalny jest niestety często, poczynając od zwrotu “waga ciała” zamiast “masa ciała”, a na zapisie DSM V zamiast DSM 5 kończąc. [...] Pomimo tych uwag rozdział można uznać za rzetelnie przygotowany, oparty o adekwatną literaturę zarówno polską jak i światową. Przede wszystkim wiedza zawarta w tej części stanowi podwalinę modelu weryfikowanego empirycznie przez dr Starzomską-Romanowską, pozwala umiejscowić go w konkretnym paradygmacie i uzasadnia postawiony problem badawczy. [...] Rozdział drugi dotyczy zupełnie odmiennego działu psychologii – psychologii poznawczej oraz eksperymentalnej. [...] Moje uwagi dotyczące podręcznikowego traktowania treści i włączania wielu treści o charakterze poglądowym są analogiczne jak w odniesieniu do części wcześniejszej. Jednakże treści bezpośrednio związane z tematem pracy, czyli „tendycyjność uwagi” omówione są w sposób pogłębiony, można mówić wręcz o autorskim podejściu do zagadnienia. Jako klinicysta szczególną uwagę zwróciłam na podrozdział dotyczący praktycznego wykorzystania relacji między tendycyjnością uwagi i zaburzeniami odżywiania, szczególnie gdy ekspozycja w środowisku naturalnym na bodźce związane z pokarmami, jedzeniem czy cielesnością jest niemal ciągła. Rozdział kończy wielostronicowe tabelaryczne zestawienie „oryginalnych badań tendycyjności uwagi u osób z zaburzeniami odżywiania stosujących zadanie „dot-probe” - taka precyzyjność i szczegółowość w dokonywaniu przeglądu danych mogłaby być punktem wyjścia do przygotowania przeglądu systematycznego z metaanalizą, do czego zachęcam. [...] Część empiryczną otwiera nakreślenie luki w stanie obecnej wiedzy, która jest ewidentna pomimo prowadzenia wielu, przytoczonych w pracy, badań dotyczących zaburzeń odżywiania. Identyfikacja braku prowadzi dr Starzomską-Romanowską do postawienia pytań badawczych i wywiedzionych z nich hipotez. Na szczególną uwagę zasługuje skrupulatność opisu całej procedury badawczej. Rozdział “Konstrukcja autorskiej modyfikacji zadania

„dot-probe”, precyzja opisu, dołączone zdjęcia, rysunki i zestawienia tabelaryczne wskaźników są wręcz wzorcowe i mogą stanowić doskonałą postawę do replikacji badań. Poza autorską modyfikacją zadania komputerowego „dot-probe”, pozwalającego na badanie tendencyjności uwagi i jej trzech aspektów: czujności, unikania oraz trudności z odangażowaniem, zastosowano szereg uznanych metod kwestionariuszowych. Oczywiście autorka zebrała także szeroki wachlarz danych medycznych i socjodemograficznych. [...] O ile opis i dobór narzędzi jest bardzo klarowny, to już takiej jasności nie mam po przeczytaniu podrozdziału „Osoby badane i przebieg badania”. Mój niedosyt budzi przede wszystkim opis kryteriów włączających – Recenzentka formułuje w tym miejscu zastrzeżenia dotyczące kryteriów wyodrębnienia grupy klinicznej (skutkujące np. problematyczną jednorodnością tej grupy) oraz grupy kontrolnej (w której skład wchodziły wyłącznie studentki z kierunku psychologia). [...] Szerokie spektrum narzędzi pozwoliło na uzyskanie ogromnej ilości danych, których analiza pozwoliła na weryfikację postawionych hipotez badawczych. Proces analizy statystycznej zebranych danych empirycznych i ich prezentacji nie budzi moich większych zastrzeżeń. Autorka ogrom danych stara się prezentować w formie zestawień tabelarycznych i graficznych, co ułatwia śledzenie wyводу. [...] Za najciekawsze wyniki uzyskane przez dr Starzomską-Romanowską uznaję wykazanie, że tendencyjność uwagi w odniesieniu negatywnych bodźców dotyczących kształtu i masy ciała zauważalna jest zarówno w grupie klinicznej, jak i u uczestniczek bez zaburzeń odżywiania. Wynik ten wpisuje się w trend wskazujący awersyjność tego typu bodźców także w populacji ogólnej, głównie kobiet, i przedłużający się okres „normatywnego niezadowolenia z wyglądu”. Uważam, że Autorka uzyskała wiele interesujących danych, ale dokonała ich pogłębionej analizy głównie w odniesieniu do wyników uzyskanych w próbie „dot-probe”, nie wykorzystując w pełni informacji zebranych w badaniach kwestionariuszowych. [...] Rozdział zatytułowany „Dyskusja wyników” de facto dyskusją nie jest, to raczej dalsza część prezentacji wyników wraz z ich pogłębionym omówieniem. Habilitantka podejmuje faktyczną dyskusję z autorami innych prac z tego obszaru w rozdziale „Wnioski końcowe”, który jednak liczy zaledwie 5 stron – fakt ten dziwi tym bardziej, że część teoretyczna pracy jest przecież bardzo rozbudowana. Recenzentka konkluduje, że po zapoznaniu się z monografią autorstwa dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej, która wskazana została jako główne osiągnięcie naukowe, oraz analizie wszystkich jej walorów i niedociągnięć, stwierdza, że stanowi ona wkład w rozwój psychologii, głównie klinicznej, dzięki czemu spełnia wymagane warunki ustawowe.

Pozostali członkowie komisji habilitacyjnej

Dr hab. Magdalena Żemojtel-Piotrowska

Oceniła monografię jako usystematyzowaną, zawierającą bardzo dużo wiedzy, mogącą być podręcznikiem na temat zaburzeń odżywiania. Wyraziła jednak wątpliwość, czy przedstawiona wiedza jest aktualna i w autoreferacie zabrakło uzupełnienia jej o najnowsze publikacje. Dużą zaletą pracy jest dobry, precyzyjnie uzasadniony, schemat badawczy (z małym wyjątkiem dotyczącym kategorii kompetencji/samooceny), jednak przez to, że zbadana była niewystarczająca liczba osób nie wszystkie istotne wyniki dały się wykryć. Monografię, zwłaszcza w części metodologicznej, dr hab. Magdalena Żemojtel-Piotrowska oceniła pozytywnie, wskazując, że dr Starzomska-Romanowska odkryła istotną lukę w badaniach, jednak zabrakło odwagi w zaprezentowaniu tego odkrycia w trakcie kolokwium.

Dr hab. Marek Nieznański

Patrząc z perspektywy psychologa poznawczego i eksperymentalnego, podkreślił dbałość metodologiczną przeprowadzonego badania, dopracowanie i perfekcyjne przygotowanie całej procedury, łącznie z doбором bodźców, uzasadnieniem zastosowanych czasów prezentacji, itd. Zwrócił uwagę na to, że w części teoretycznej zabrakło pewnej umiejętności selekcji ważnych treści, przez co monografia miejscami miała charakter podręcznikowy, zabrakło własnego, krytycznego podejścia do analizowanej literatury. Niemniej należy docenić ogrom zawartej w monografii wiedzy i przyznać, że dr Starzomska-Romanowska jest niewątpliwie ekspertem w dziedzinie zaburzeń odżywiania.

Prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Pozytywnie ocenił monografię ze staranną procedurą eksperymentalną, krytycznie natomiast odniósł się do kolokwium, które pokazało, że Habilitantka miała problem z dokonywaniem syntezy wyników i oderwaniem się od danych, generalnie przyjmując w dyskusji postawę defensywną. Nie zmienia to jednak pozytywnej opinii o wkładzie osiągnięcia naukowego Habilitantki do psychologii.

KONKLUZJA KOMISJI

Dyskusja Komisji ogniskowała się wokół dwóch kwestii: wartości merytorycznej monografii oraz jej wkładu do psychologii. Recenzenci w swoich przygotowanych wcześniej opiniach oraz w dyskusji, jak i pozostali członkowie Komisji jednomyślnie pozytywnie ocenili osiągnięcie naukowe Habilitantki, o którym mówi art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy, uznając, że monografia stanowi ważny wkład do psychologii.

Ocena pozostałej aktywności naukowej

Publikacje

Habilitantka – poza rozprawą habilitacyjną - opublikowała ogółem 84 prace naukowe: 6 przed doktoratem oraz 78 po doktoracie: 4 (jedno-/współautorskie) monografie, 1 redakcję pracy zbiorowej, 73 artykuły/rozdziały w książkach zbiorowych (w tym 6 w czasopiśmie indeksowanych na liście JCR oraz 14 na liście SCOPUS). Prace te dotyczyły w głównej mierze zaburzeń odżywiania, ale także problematyki religijności, wsparcia psychologicznego i psychoterapii.

Aktywność konferencyjna

Habilitantka przedstawiła 32 prezentacje (referaty, postery) na konferencjach międzynarodowych i krajowych (31 - po habilitacji, w tym 3 referaty na zaproszenie).

Udział w komitetach naukowych konferencji

Habilitantka była współorganizatorką trzech konferencji naukowych: I Symposium o Zaburzeniach Odżywiania się „*Rozumienie życia i śmierci przez osoby z zaburzeniami odżywiania się*” (Warszawa, 2014), I Ogólnopolska Konferencja o Zaburzeniach Odżywiania się „*Kwadratura koła: Metodologiczne aspekty badań nad zaburzeniami odżywiania się*” (Warszawa, 2015), Konferencja Ogólnopolska „*Psychologiczne i społeczne determinanty zdrowia, choroby i niepełnosprawności*” (Warszawa, 2018).

Granty – międzynarodowe i krajowe

Habilitantka była kierownikiem sześciu projektów badawczych, finansowanych ze środków Uczelni, które w większości dotyczyły psychologicznych problemów osób z zaburzeniami odżywiania. Była także członkiem zespołów realizującym trzy projekty. Projekt finansowany przez NCN, dotyczył oceny wpływu czynników neurobiologicznych na skuteczność jednej z form psychoterapii u osób z zaburzeniami odżywiania. Dwa pozostałe, finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczyły modelu wspierania osób niepełnosprawnych. We wszystkich tych trzech projektach dr Starzomska-Romanowska brała aktywny udział, zbierała dane z literatury, opracowywała je, brała udział w koncepcyjnych pracach zespołu i w przygotowywaniu raportów i publikacji.

Wartości wskaźników bibliometrycznych (dane podane przez Habilitantkę)

- ✓ Liczba cytowań publikacji wg bazy: Publish or Perish (bez autocytowań): 119, SCOPUS: 42, Web of Science: 8;
- ✓ Indeks H wg bazy: Publish or Perish: 6, SCOPUS: 4, Web of Science: 2.

Wartości wskaźników bibliometrycznych są – odnosząc do analizowanego etapu rozwoju Habilitantki – na akceptowalnym poziomie.

Pobyty naukowe w zagranicznych i krajowych ośrodkach naukowych

Habilitantka nie odbyła zagranicznych staży naukowych. Była jednak zaproszona do wygłoszenia 8-godz. cyklu wykładów dla studentów psychologii w Sapienza University w Rzymie na temat „*Eating disorders: What we know and what is still an enigma*”.

Aktywność naukowa Habilitantki była realizowana w dwóch krajowych ośrodkach naukowych: Akademii Pedagogiki Specjalnej oraz Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Oceny recenzentów

Prof. dr hab. Czesław Czabała

Dr Małgorzata Starzomska-Romanowska po doktoracie opublikowała 73 teksty (artykuły i rozdziały w monografiach) o charakterze naukowym. 6 artykułów było opublikowanych w czasopiśmie indeksowanym na liście Journal Citation Reports (prace o charakterze oryginalnym i poglądowym), 14 artykułów indeksowanych w bazie SCOPUS, zaś 17 – w innych czasopiśmie recenzowanych. 36 tekstów to rozdziały w książkach (w książkach o zasięgu międzynarodowym – 8 i krajowym – 28). Ponadto była redaktorem jednej monografii wieloautorskiej, autorką trzech monografii naukowych i współautorką jednej monografii naukowej”. To bardzo duża liczba publikacji w ciągu 20 lat po uzyskaniu stopnia doktora nauk. [...] Dr Małgorzata Starzomska-Romanowska w swoich licznych publikacjach prezentowała bardzo różnorodny materiał. W autoreferacie dzieli tematy swoich publikacji na wiele obszarów: rozumienie zaburzeń odżywiania w różnych koncepcjach teoretycznych, kulturowe i rodzinne uwarunkowania zaburzeń odżywiania, psychoterapia zaburzeń i dylematy etyczne związane z leczeniem. [...] Łączna punktacja według kryterium MNiSW wnosi 375 p. Punktacja Impact Factor wynosi 8,387, w bazie cytowań SCOPUS podane jest 48 cytowań, w tym 6 autocytowań. Indeks Hirscha: według bazy Harzing’s Publish or Perish indeks Hirscha wynosi 6, bazy SCOPUS – 4, a

według bazy Web of Science Core Collection (Basic) - 2. Wysokość wskaźników bibliometrycznych jest umiarkowana, ale można ją uznać za odpowiadającą wymaganiom stawianym osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego [...] Dr Starzomska-Romanowska uczestniczyła czynnie w 18 naukowych konferencjach krajowych i 9 międzynarodowych, w tym 3 razy była zapraszana z referatem. Większość wygłaszanych na konferencjach referatów dotyczyła problematyki związanej z zaburzeniami odżywiania. Wygłosiła także 8-godz. cykl wykładów dla studentów psychologii w Sapienza University w Rzymie na temat „*Eating disorders: What we know and what is still an enigma*”. Podsumowując osiągnięcia po doktoracie dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej, w mojej ocenie, jest to dorobek bardzo duży. Prawie wszystkie publikacje dotyczą różnych problemów związanych z zaburzeniami odżywiania, najczęściej anoreksji. Skoncentrowanie na tej problematyce jest cechą Jej dorobku naukowego. Publikacje rozpoczęte w latach 90-tych i ukazujące się do dzisiaj, pokazują z jaką uwagą śledzi i analizuje wiedzę teoretyczną i wyniki badań empirycznych dotyczące zaburzeń odżywiania. Jest znaczącym ekspertem naukowym w dziedzinie zaburzeń odżywiania w Polsce. Pozytywnie oceniam dorobek Habilitantki i według mojej oceny spełnia on warunki stawiane osiągnięciom naukowym, jako podstawy do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Dr hab. Bernadetta Izydorczyk

Przedstawione do oceny naukowe prace, podobnie jak monografia wskazana jako główne osiągnięcie, dotyczą tematyki zaburzeń odżywiania: aspektów poznawczych (co stanowiło wprowadzenie w osiągnięcie główne), aspektów egzystencjalnych oraz dotyczących psychoterapii osób z zaburzeniami odżywiania i chorych onkologicznie, problematyki dylematów etycznych w leczeniu rodzinnych i socjokulturowych uwarunkowań zaburzeń odżywiania. W przygotowanym przez Habilitantkę wykazie publikacji uwidacznia się, że w dominującej części publikacji Habilitantka jest zwykle pierwszym i/lub jedynym autorem, ale też warto wskazać, że dominują prace poglądowe, teoretyczne, natomiast rzadziej są to prace badawcze, oparte o wyniki badań współautorstwa bądź autorstwa Habilitantki. Poza tematyką zaburzeń odżywiania, Habilitantka w swoich pracach (szczególnie w rozdziałach książkowych w języku polskim) podejmuje problematykę psychologii religii, chorych onkologicznie osób, opieki, wsparcia oraz jakości życia osób chorych na depresję, niepełnosprawnych, upośledzonych i ich rodzin oraz problematykę starości. Analizując rozwój naukowy Habilitantki wyraźnie zaznacza się problematyka zaburzeń odżywiania, a szczególnie psychologicznych aspektów funkcjonowania osób z jądłowstrętem psychicznym. Wspomnianym zagadnieniom Habilitantka poświęca opublikowane dwie monografie. Długoletni od czasu uzyskania stopnia doktora i obfity w publikacje dorobek naukowo-badawczy dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej wskazuje, że jest ona aktywną i pracowitą badaczką, czynnie biorącą udział w życiu naukowym, ale dzieje się to głównie w obiegu krajowym. Baza Scopus – wskazuje na sumę cytowań 60 (bez autocytowań=53), h indeks=5; wg. bazy Web of Science - suma cytowań 39 (bez autocytowań=34), h indeks=4. Z przedstawionych do recenzji danych i wykazu przygotowanych przez Habilitantkę prac wynika, że na dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora składa się: 37 naukowych artykułów (w tym 6 w czasopiśmie z listy JCR, 14 w bazie Scopus) oraz 35 rozdziałów w monografiach naukowych (6 anglojęzycznych w monografiach wydanych za granicą, 1 rozdziału anglojęzycznego wydano w monografii w Polsce, jeden podany jako przyjęty do druku, 28 rozdziałów w języku polskim). Dr Małgorzata Starzomska - Romanowska jest także autorką wydanych do 2020 roku dwóch

monografii (poza monografią wskazaną jako główne osiągnięcie naukowe). Treści jednej z monografii odnoszą się do problematyki anoreksji, natomiast treści drugiej problematyki religii. Mimo, że tematyka naukowych zainteresowań Habilitantki dotyczy obszaru psychologii klinicznej i psychologii zdrowia, obserwuję dysproporcję prac teoretycznych nad pracami empirycznymi, omawianego obszaru klinicznych zagadnień zaburzeń odżywiania. Wygłoszenie trzech wykładów na konferencjach krajowych oraz wystąpienia i prezentowanie posterów konferencyjnych (15 wystąpień na konferencjach krajowych oraz 9 na konferencjach międzynarodowych, w tym 5 posterów na konferencjach poza granicami Polski) stanowią dodatkowy punkt, pozwalający poznać realizowaną po doktoracie, aktywność naukową Habilitantki. [...] Podsumowując, dorobek naukowo-badawczy (poza osiągnięciem naukowym) dr Małgorzaty Starzomskiej – Romanowskiej, oceniam jako zadawalający do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, podkreślając dominację aktywności konferencyjnej i publikacyjnej, skoncentrowanych wokół Polski oraz wydawnictw i czasopism polskich, w tym głównie prac naukowych polskojęzycznych.

Prof. dr hab. Stanisław Kowalik

Jeśli chodzi o pozostałe osiągnięcia naukowe, to mogę stwierdzić, że one również dobrze wspierają wniosek o nadanie dr M. Starzomskiej-Romanowskiej stopnia doktora habilitowanego. Habilitantka napisała poza omówioną wyżej monografią jeszcze dwie książki. Większość artykułów i rozdziałów w pracach zbiorowych dotyczy zagadnień przedstawionych w monografii habilitacyjnej. Zostały one opracowane na dobrym poziomie. Chciałbym jednak uwypuklić serię artykułów, które zostały poświęcone problemom etycznym związanym z terapią osób z zaburzeniami odżywiania. Uznaję je za ważne, ponieważ podejmują nowatorsko zagadnienia ważne dla praktyki leczniczej (głodówki więźniów, stany paliatywne, stosowanie przymusu). I co może jeszcze ważniejsze, zawierają te teksty wyważone i dobrze uzasadnione wskazówki rozwiązywania dylematów moralnych opiekunów. Trzeba zauważyć, że w publikacjach habilitantki znalazło się też kilka opracowań, które nie dotyczą zaburzeń odżywiania. Cenię sobie takie poszerzenie zainteresowań badawczych, a nawet oczekiwałbym od kandydata do habilitacji wykazania się jeszcze szerszym polem zainteresowań badawczych. [...] Jeśli chodzi o inne dokonania naukowe habilitantki, to oceniam je jako przyzwoite. Średnio jeden raz w roku wygłosiła referat na konferencjach naukowych, w tym niestety tylko sześć na prestiżowych konferencjach poza krajem. Doceniam też sukces naukowy jakim z pewnością było zaproszenie do przeprowadzenia serii wykładów w Sapientia University w Rzymie. Habilitantka zdobyła również doświadczenie w realizacji trzech dużych projektów badawczych.

Dr hab. Małgorzata Lipowska

Na dorobek naukowy opublikowany po uzyskaniu stopnia doktora, ujęty w wykazie prac przygotowanym przez Habilitantkę, składają się dwie monografie autorskie (plus monografia zgłoszona jako główne osiągnięcie), sześć artykułów w czasopismach indeksowanych w bazie JCR, czternaście w bazie Scopus, siedemnaście w czasopismach krajowych a ponadto, 35 rozdziałów w pracach zbiorowych polsko- i angielskojęzycznych. Liczbowo dorobek wydaje się bogaty, nawet biorąc po uwagę okres dwudziestu lat od uzyskania stopnia doktora, jednak analiza bibliometryczna ukazuje jego mankamenty. Wg bazy Scopus indeks Hirscha Autorki wynosi 5, przy liczbie cytowań 60 (53 bez autocytowań), a wg bazy WoS h indeks 4, cytowania 39 (34). Częściej cytowane są polskojęzyczne prace, w tym monografie, na co wskazują dane z Google Scholar odnotowując 112 cytowań (dane z maja 2021). Również

wybór czasopism, w których Habilitantka publikuje jest dość zawężony, są to głównie: *Psychiatria Polska*, *Kultura i Społeczeństwo*, *Studia Psychologica* (wszystkie prace w j. polskim), oraz *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*. Publikowanie głównie w języku polskim spowodowało, że prace Habilitantki nie są wystarczająco rozpoznawalne w międzynarodowym środowisku naukowym. [...] Wstępnej oceny dorobku naukowego dokonała już sama Habilitantka przedstawiając do oceny 21 prac uwzględnionych w wykazie publikacji. Zgodnie z wyborem Autorki moja ocena odniesie się tylko do tych prac. W przeważającej większości opublikowane prace mają charakter teoretyczny, nie są to jednak przeglądy systematyczne cieszące się najwyższą estymą w środowisku naukowym i związaną z nim wysoka cytawalnością, ale artykuły poglądowe dotyczące głównie tematyki zaburzeń odżywiania w kontekście leczniczym i terapeutycznym. Spośród artykułów i rozdziałów w monografiach, wyselekcjonowanych do recenzji, jedynie jeden ma charakter empiryczny, jest to bardzo rzadka praktyka wśród osób ubiegających się o stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie psychologia, gdyż trudno ocenić warsztat badawczy autora. [...] Analizując cały dorobek dr Starzomskiej-Romanowskiej wyróżnić można najwyraźniejsze obszary eksploracji: religijność, wsparcie psychologiczne i psychoterapia, ale przede wszystkim zaburzenia odżywiania - prawie wszystkie przedstawione do oceny prace, podobnie jak monografia wskazana jako główne osiągnięcie, dotyczą właśnie tego ostatniego zagadnienia. Zapoznając się z dorobkiem w pierwszej kolejności uwagę moją zwróciła jego "aempiryczność". Absolutnie nie podważam wartości prac teoretycznych, szczególnie koncepcyjnych ani prac przeglądowych - przede wszystkim przeglądów systematycznych. Jednakże wśród artykułów Habilitantki takich nie odnalazłam, a szkoda, ponad 20 lat teoretycznej analizy zaburzeń odżywiania (głównie anoreksji) mogło zaowocować przeglądem systematycznym, nawet poszerzonym o metaanalizę, który pozwoliłby na pełny ogląd wybranego zjawiska związanego z problemem osiowym. [...] Doktor Starzomska-Romanowska zwykle jest jedynym lub pierwszym autorem publikacji, choć ma również doświadczenie w przygotowywaniu prac zespołowych. Wymienione prace oraz pozostałe wyselekcjonowane przez Habilitantkę, byłyby wspaniałym dopełnieniem dorobku empirycznego każdego kandydata do stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie psychologia, jednak jeśli mają być jego trzonem to nie pozwalają na weryfikację warsztatu badawczego. [...] Obszerność dorobku, jego dobry poziom merytoryczny nie są w stanie jednak w pełni zrekompensować jego niemal całkowitej "aempiryczności". Zwraca uwagę także bardzo skromne zaangażowanie w prace wielośrodkowe, które ogranicza się właściwie tylko do Polski. Moim zdaniem ocena tej części aktywności naukowej dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej nie może być pozytywna.

Pozostali członkowie komisji habilitacyjnej

Dr hab. Magdalena Żemojtel-Piotrowska

Dorobek Habilitantki oceniła jako konsekwentny i bardzo przemyślany, Habilitantka jest osobą, która funkcjonuje w środowisku naukowym, była zapraszana na wykłady i z referatami. Braki w badaniach podstawowych są zrozumiałe u osoby nastawionej klinicznie. Dorobek, choć nie jest wybitny, jest jednak w zupełności wystarczający do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Dr hab. Marek Nieznański

Pozytywnie ocenił dorobek publikacyjny, choć jest w nim przewaga publikacji w polskich wydawnictwach, jednak są to najlepsze czasopisma, takie jak *Psychiatria Polska*. Wystarczający jest także dorobek konferencyjny, Habilitantka wygłosiła cykl

wykładów na Uniwersytecie *Sapienza* w Rzymie. Ta część oceny była zatem również pozytywna.

Prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Oceń dorobek Habilitantki jako ilościowo duży i formalnie spełniający kryteria, np. zawiera elementy umiędzynarodowienia. Trochę słabsza jest działalność organizacyjna, ale dydaktyczne osiągnięcia są już dobre, jest sporo wystąpień konferencyjnych, nie jest to dorobek rewelacyjny, ale na pewno wystarczający do uzyskania stopnia.

KONKLUZJA KOMISJI

Po dyskusji Komisja oceniła większością głosów (6:1), że Habilitantka wykazała się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej jednostce naukowej (w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 3 Ustawy), a Jej publikacje stanowią ważny wkład w rozwój psychologii.

Ocena działalności dydaktycznej, eksperckiej, popularyzatorskiej i organizacyjnej

Choć w świetle Ustawy działalność dydaktyczna, ekspercka, popularyzatorska i organizacyjna nie stanowią warunku otrzymania stopnia doktora habilitowanego, Komisja stoi na stanowisku, że elementy te powinny być brane pod uwagę przy całościowej ocenie kandydata ubiegającego się o status samodzielnego pracownika naukowego. Komisja przedyskutowała więc te aspekty działalności dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej i zaznajomiła się z opiniami wyrażonymi pisemnie przez Recenzentów. Komisja stwierdziła, że niektóre kryteria nie są spełnione, ale kompensują je osiągnięcia Habilitantki w zakresie pozostałych kryteriów aktywności dydaktycznej i organizacyjnej.

Oceny recenzentów

Prof. dr hab. Czesław Czabała

Dr Małgorzata Starzomska-Romanowska ma duże doświadczenia dydaktyczne: wieloletnie doświadczenia nauczyciela akademickiego. Jest promotorem wielu prac magisterskich i licencjackich oraz promotorem pomocniczym w trzech przewodach doktorskich. Aktywnie uczestniczyła także w wielu konferencjach naukowych. Jej kompetencje merytoryczne doceniono powołując Ją do Rady Dyscypliny i do Rady Wydziału na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Dr Małgorzata Starzomska-Romanowska skupiała się przede wszystkim na działalności naukowej i dydaktycznej. Jest członkiem tylko jednego towarzystwa naukowego, nie pełniła funkcji kierowniczych, uczestniczyła w nielicznych projektach międzynarodowych. W mojej ocenie jednak to nie jest najważniejsze kryterium w ubieganiu się o stopień doktora habilitowanego. Uwzględniając pozostałe osiągnięcia, w mojej ocenie, dorobek dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej jest znaczący i spełnia kryteria Ustawy o stopniach i tytule naukowym z 2003 r. w sprawie warunków uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Dr hab. Bernadetta Izydorzycyk

Kariera naukowa i dydaktyczna dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej związana jest głównie z jej pracą naukowo-badawczą na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, a we wcześniejszych latach pracą naukową w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Współpraca naukowa z badaczami innych ośrodków naukowych skutkowałą rozwojem wspólnych publikacji, co

potwierdza przedstawiony wykaz publikacji Autorki zrealizowanych we współautorstwie. W swojej dydaktyczno-naukowej działalności Habilitantka wykazała się także współpracą zagraniczną, m.in. przeprowadziła kilkugodzinny cykl wykładowy dla studentów psychologii w Sapienza University of Rome (2017). Habilitantka była recenzentem kilkunastu manuskryptów w czasopismach naukowych (w tym z listy JCR i z bazy Scopus). Za osiągnięcia i działalność naukową Habilitantka była nagrodzona nagrodą zespołową Rektora Uniwersytetu Warszawskiego oraz nagrodą indywidualną Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Dr Małgorzata Starzomska-Romanowska była w latach 2014-2020 wykonawcą w trzech projektach NCN, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-202. [...] Dokonując oceny dorobku dydaktycznego Dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej uwidacznia się fakt, że w swojej naukowej i zawodowej karierze była ona związana z APS, a następnie od wielu lat z UKSW w Warszawie, gdzie prowadzi lub prowadziła bardzo zróżnicowane tematycznie zajęcia dydaktyczne dla studentów z zakresu psychologii ogólnej, społecznej, rozwojowej, psychologii zdrowia, rehabilitacji małego dziecka, psychologii pracy czy też zajęć z zakresu problematyki pomocy psychologicznej. Ponadto Habilitantka realizowała zajęcia dydaktyczne na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Warszawie. Była także promotorem 62 prac magisterskich, promotorem pomocniczym dwóch prac doktorskich oraz organizatorem konferencji krajowych, członkiem komitetu organizacyjnego konferencji krajowej. Habilitantka jest członkiem Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Rozwoju Człowieka oraz współpracuje ze Stowarzyszeniem Psychoterapii Egzystencjalnej GLE-Polska, pełni funkcję korektora językowego tekstów w Kwartalniku Naukowym Fides et Ratio. Dr Małgorzata Starzomska - Romanowska w sposób bardzo aktywny i długoletni brała udział w popularyzacji wiedzy w środowisku lokalnym i mediach.

Prof. dr hab. Stanisław Kowalik

Jako przeciętne oceniam też dokonania dydaktyczne i organizacyjne dr M. Starzomskiej-Romanowskiej. Nie ma w tej działalności niczego szczególnego. Większość kandydatów do habilitacji może wykazać się podobną działalnością w prowadzeniu prac magisterskich, wspomaganie doktorantów, zróżnicowaniem realizowanych przedmiotów dydaktycznych, członkostwem w różnych gremiach uczelnianych. Chcę jednak podkreślić, że nie oceniam tej aktywności jako słabej – jest ona przeciętna, typowa i w tym sensie wystarczająca do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Dr hab. Małgorzata Lipowska

Kariera naukowa i dydaktyczna dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej związana jest z dwoma uczelniami: Akademią Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (lata 2001-11) oraz Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, co wynikało z zatrudnienia etatowego w tych jednostkach. Współpraca naukowa z innymi ośrodkami niż miejsce zatrudnienia, realizowana była poprzez indywidualną współpracę z badaczami np. z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, które zaowocowały wspólnymi publikacjami. Przejawem współpracy z ośrodkami zagranicznymi był ośmiogodzinny cykl wykładów dla studentów Sapienza University of Rome. Na pewną rozpoznawalność Habilitantki w środowisku naukowym wskazuje kilkunastokrotne zapraszanie jej do pełnienia roli recenzenta i

oceny prac zgłaszanych do czasopism (także z listy JCR i bazy Scopus). [...] Aktywność naukowa dr Starzomskiej-Romanowskiej przejawia się także w uczestnictwie w konferencjach naukowych (15 krajowych i 9 międzynarodowych), również jako zaproszony gość (trzykrotnie) oraz ich organizowaniu. Pomimo uczestnictwa w projektach naukowych finansowanych w drodze konkursów, Habilitantka nie udokumentowała ich wpływu na swój własny warsztat badawczy. [...] Dr Małgorzata Starzomska-Romanowska jest wytrawnym dydaktykiem, prowadziła zajęcia m. in. z zakresu psychologii ogólnej, społecznej, rozwoju, zdrowia oraz pomocy psychologicznej. Ponadto wypromowała 62 magistrów.

Pozostali członkowie komisji habilitacyjnej

Oceny osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych dorobku Habilitantki, sformułowane przez pozostałych członków Komisji: Dr hab. Magdalenę Żemojtel-Piotrowską, Dr hab. Marka Nieznańskiego oraz Prof. dr hab. Bogdana Zawadzkiego były także pozytywne.

KONKLUZJA KOŃCOWA

Członkowie Komisji większością głosów stwierdzają, iż osiągnięcie naukowe dr Małgorzaty Starzomskiej-Romanowskiej oraz całokształt Jej dorobku naukowego, a także organizacyjnego i dydaktycznego spełniają wymagania stawiane kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Warszawa, 18 czerwca 2021r.

.....

Prof. dr hab. Bogdan Zawadzki – przewodniczący

Treść Uchwały została zaaprobowana przez wszystkich członków Komisji habilitacyjnej